

22 mai 2024 nr.5/1-01d/2024-1061

Doamnei Veronica MIHAILOV-MORARU
Ministră a justiției

Stimată doamnă ministă,

Membrii Consiliului Superior al Procurorilor au analizat, din perspectiva rolului constituțional de garant al independenței și imparțialității procurorilor, cadrul normativ ce reglementează acordarea garanțiilor sociale pentru procurori.

Într-o democrație autentică, atât guvernării, cât și poporul trebuie să recunoască că judecătorii și procurorii, cărora li s-a încredințat puterea de a decide cu privire la drepturile și libertățile omului, trebuie să posede, pe lângă un înalt profesionalism, și o reputație ireproșabilă, o independență materială și un sentiment de siguranță cu privire la viitorul său. Statul are obligația de a stabili remunerația judecătorilor și procurorilor astfel încât aceasta să compenseze efortul și responsabilitățile lor și să fie pe măsura statutului și funcțiilor pe care aceștia le exercită.

Menționăm că buna-funcționare a activității procurorului și garantarea imparțialității și obiectivității exercițiului atribuțiilor sale sunt deosebit de importante. Totodată, asigurarea materială și socială adecvată a procurorului constituie o parte a independenței funcționale a procurorului.

În acest sens, Comisia de la Veneția subliniază că, la fel ca în cazul judecătorilor, salarizarea în concordanță cu importanța funcțiilor asumate este esențială pentru un sistem de justiție penală eficient și echitabil și că remunerația trebuie să fie adecvată pentru a reduce pericolul de corupție în rândul procurorilor.¹

Din analiza prevederilor legale incidente **dreptului la locuință de serviciu sau compensarea chiriei**, reținem următoarele:

Potrivit listei din Anexa nr. 1 la Regulamentul cu privire la modul de acordare a locuințelor de serviciu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.914/2016, funcțiile și profesiile ce oferă dreptul de a primi locuință de serviciu sunt:

- *Deputații Parlamentului;*
- *Miniștrii și viceministri;*
- *Personalul didactic angajat în instituții de învățământ publice;*
- *Absolvenții studiilor postuniversitare de rezidențiat și ai învățământului mediu medical și farmaceutic care, imediat după absolvire, se angajează conform repartizării în localități;*
- *Angajații cu statut special ai Ministerului Afacerilor Interne;*
- *Militarii prin contract și angajații civili ai Armatei Naționale, conform Hotărârii Guvernului nr.874 din 22 decembrie 2015 „Pentru aprobarea*

¹ Raport privind standardele europene referitoare la independența sistemului judiciar: Partea a II-a Procuratura, CDL-AD(2010)040, § 69

Regulamentului cu privire la modul de acordare a locuințelor de serviciu administrate de către Ministerul Apărării și unitățile militare ale Armatei Naționale”;

- *Angajații Centrului Național Anticorupție;*
- **Procurorii;**
- *Ofițerii de informații și securitate;*
- *Ofițerii de protecție ai Serviciului de Protecție și Pază de Stat;*
- *Funcționarii publici cu funcții de conducere de nivel superior, în cazul transferului în interesul serviciului;*
- *Ofițerii de investigații, pe parcursul efectuării măsurilor speciale de investigații;*
- *Persoanele încorporate în serviciul civil;*
- *Angajații autorităților publice locale, la decizia Consiliului local;*
- *Funcționarii publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.*

Având în vedere prevederile Hotărârii Guvernului nr.914/2016, rezultă că procurorii pot și de fapt trebuie să beneficieze de o locuință de serviciu sau după caz de o compensație pentru chirie însă, Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură nu prevede expres acest drept, așa cum este stipulat de exemplu în alte legi pentru unele categorii de funcții.

În comparație, art. 26 alin.(3) din Legea nr.39/1994 despre statutul deputatului în Parlament, prevede că *deputatul care nu dispune de spațiu locativ în municipiul Chișinău se asigură cu apartament de serviciu pe durata mandatului. În cazul neasigurării cu apartament de serviciu, deputatului i se acordă o indemnizație lunară neimpozabilă pentru chirie.*

Art.51 alin.(1) din Legea nr.300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, indică că *funcționarul public cu statut special dispune de dreptul la atribuirea unei locuințe de serviciu, în limita disponibilului, dacă, în localitatea în care își desfășoară activitatea, acesta sau soțul/soția acestuia nu dispune de locuință în proprietate ori acestora nu li s-a atribuit locuință de către autoritățile administrației publice locale.*

Potrivit prevederilor art. 49¹ alin. (2) din Legea nr.134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, *ofițerul de protecție care nu deține în mod individual sau împreună cu soția/soțul o locuință proprietate personală sau locuință de serviciu în localitatea în care își desfășoară activitatea va beneficia de o indemnizație lunară pentru închirierea spațiului locativ. Mărimea și modul de acordare a indemnizației vor fi stabilite de către Guvern.*

În accepțiunea art. 55¹ din Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, este asigurat dreptul la asigurare cu locuință de serviciu angajaților instituției:

(1) *Ofițerul de informații care nu deține în proprietate personală, în mod individual sau împreună cu soția/soțul, o locuință în localitatea în care activează are dreptul la locuință de serviciu pentru perioada de activitate în localitatea respectivă, care se repartizează în modul stabilit de Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe.*

(2) *Ofițerul de informații neasigurat cu locuință de serviciu are dreptul la compensarea cheltuielilor pentru închirierea (subînchirierea) unei locuințe, în mărimea și modul stabilite de Guvern.*

Art.46 din Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prevede că *dacă funcționarul public cu statut*

special și soția/soțul acestuia nu dețin în proprietate o locuință în localitatea în care activează, acesta are dreptul la spațiu locativ de serviciu pentru perioada de activitate în localitatea respectivă. [...] În cazul în care funcționarului public cu statut special nu i se poate oferi o locuință corespunzătoare, acesta va primi o indemnizație pentru închirierea locuinței în mărimea și modul stabilite de Guvern.

În acest sens de către Ministerul Afacerilor Interne a fost elaborat și Regulamentul cu privire la modul de achitare a compensației bănești pentru închirierea spațiului locativ funcționarilor publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.646/2018.

Adițional, pe această dimensiune sunt relevante prevederile art.210 alin.(1) și (2) din Legea nr.303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor din România, care stabilesc că:

(1) Judecătorii și procurorii au dreptul la locuință de serviciu sau la decontarea contravalorii chiriei pentru o locuință, în limitele și condițiile stabilite de lege.

(2) Contractul de închiriere a locuințelor de serviciu încetează la data eliberării din funcție, inclusiv prin pensionare, a titularului.

Ordonanță de urgență nr.27/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale judecătorilor, procurorilor și altor categorii de personal din sistemul justiției, prevede următoarele:

Articolul 22

Judecătorii, procurorii și personalul asimilat acestora, precum și magistrații-asistenți au dreptul la atribuirea unei locuințe de serviciu dacă, în localitatea unde își desfășoară activitatea, aceștia, soțul/soția sau copiii aflați în întreținerea lor nu beneficiază de locuința proprietate personală ori nu li s-a atribuit locuința de către autoritățile administrației publice locale.

Articolul 23

(1) Judecătorii, procurorii, personalul asimilat acestora și magistrații-asistenți, cărora nu li s-a acordat locuință de serviciu de către ordonatorii principali de credite, au dreptul, în condițiile art. 22, la compensarea diferenței dintre chiria ce s-ar stabili pentru o locuință de serviciu, potrivit legii, și chiria plătită pe baza unui contract de închiriere încheiat în condițiile legii. Acest drept nu are caracter salarial și nu se impozitează. Compensarea nu se acordă în cazul în care contractul de închiriere este încheiat cu rude de gradul I sau II. În situații excepționale, determinate de inexistența unui fond locativ adecvat în localitatea unde își desfășoară activitatea, contractul de închiriere poate avea ca obiect o locuință situată în altă localitate din circumscripția aceleiași curți de apel.

(2) Plafonul în limita căruia se poate deconta chiria în condițiile alin. (1) se stabilește anual, pe localități, potrivit limitei bugetului alocat în acest scop în legea bugetului de stat, prin ordin comun al ministrului justiției, al președintelui Consiliului Superior al Magistraturii, al președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și al procurorului-șef al Direcției Naționale Anticorupție.

(3) Au dreptul la locuință de serviciu potrivit art. 22 sau, după caz, la compensarea chiriei în condițiile alin. (1) și (2) și cei delegați, detașați sau transferați în altă localitate decât cea de domiciliu, dacă ei, soțul/soția sau copiii aflați în întreținerea lor nu au în proprietate o locuință în localitatea în care sunt delegați, detașați sau transferați. În acest caz, personalul delegat sau detașat nu mai beneficiază de dreptul prevăzut la art. 13 alin. (1) lit. b).

Astfel, în viziunea noastră, urmează a fi revizuit cadrul normativ legal prin analizarea posibilității modificării acestuia și de a acorda procurorilor dreptul la locuință de serviciu sau compensarea cheltuielilor pentru chirie.

În partea ce se referă la **compensarea cheltuielilor de transport** pentru procurori, expunem următoarele:

Dispozițiile art.54 alin.(4) din Legea nr.3/2016, edictează că *procurorul poate fi detașat din funcție, cu consimțământul său, pentru îndeplinirea unor funcții în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor, al Institutului Național al Justiției, ca Agent Guvernamental, în cadrul unor instituții internaționale, ale Uniunii Europene, ale altor state sau în vederea desfășurării activității în proiecte finanțate de aceste instituții, pe un termen de până la 4 ani. În perioada detașării, procurorului i se păstrează statutul. Cheltuielile procurorului legate de detașarea în condițiile prezentului alineat se compensează. Dacă funcția în care procurorul este detașat presupune remunerare și compensarea unor cheltuieli legate de detașare, salariul funcției de bază și compensațiile pentru aceste cheltuieli nu se achită.*

În aceste condiții, Legea nr.3/2016 nu conține reglementări referitoare la compensarea de cheltuieli pentru transport. Totodată, art.71 alin.(4) din Codul Muncii stabilește că *salariatul detașat are dreptul la compensarea cheltuielilor de transport și a celor de cazare, precum și la o indemnizație specială în conformitate cu legislația în vigoare, cu contractul colectiv și/sau cu cel individual de muncă.*

În modul corespunzător sunt prevăzute garanții în caz de deplasare în interes de serviciu, conform art.art.174-176 din Codul Muncii.

Se atestă că nu există niciun mecanism reglementat normativ pentru procurori, care să asigure compensarea de cheltuieli pentru deplasare la locul de muncă, în condițiile în care angajatul are domiciliu în altă localitate decât locul de muncă.

Datele statistice actuale demonstrează că 162 de procurori (130 de procurori cu funcții permanente și 32 de procurori delegați) din totalul de 593 funcții ocupate, sunt domiciliați la distanțe tur-retur între 20 km și 352 km de locul de muncă, astfel că orice deplasare presupune cheltuieli suplimentare destul de considerabile, care diminuează volumul veniturilor salariale necesare pentru alocare pentru alte necesități și utilități sociale.

Pentru comparație, se indică că art.47 din Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prevede dreptul la călătorii gratuite și respectiv recompensarea:

(1) *În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, funcționarul public cu statut special are dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor).*

(2) *Funcționarul public cu statut special are dreptul la recompensarea cheltuielilor de transport utilizat în legătură cu exercitarea atribuțiilor sale de serviciu.*

Analogic, potrivit art.52 alin.(2) din Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, se asigură dreptul la transport, anume: *Ofițerul de informații are dreptul să se deplaseze gratuit în transport pe teritoriul Republicii Moldova și să folosească în exercițiul funcției mijloace de transport personal potrivit reglementărilor stabilite de Guvern.*

Hotărârea Guvernului nr.10/2012 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la delegarea personalului entităților din Republica Moldova, are ca scop reglementarea modului de delegare în hotarele Republicii Moldova și în străinătate a personalului

entităților din Republica Moldova, cu stabilirea modului de compensare a cheltuielilor personalului delegați de instituțiile sferei bugetare în limitele mijloacelor aprobate pentru deplasările în interes de serviciu. Or, aceste prevederi nu reglementează obiectul de analiză privind deplasarea de la domiciliu la locul de muncă.

Pentru formularea unui tablou de ansamblu, notăm că în România, potrivit art.210 alin.(3) din Legea nr.303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, „(3) *Judecătorii și procurorii beneficiază anual de șase călătorii în țară dus-întors, gratuite, la transportul pe calea ferată clasa I, auto, naval și aerian sau de decontarea a 7,5 litri combustibil la suta de kilometri pentru șase călătorii în țară dus-întors, în cazul în care deplasarea se efectuează cu autoturismul. Aceste drepturi nu au caracter salarial și nu se impozitează.*”

Totodată, potrivit art.23 alin.(4) din Ordonanța de urgență nr.27/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale judecătorilor, procurorilor și altor categorii de personal din sistemul justiției „*Judecătorii, procurorii, personalul asimilat acestora și magistrații-asistenți, care nu beneficiază de locuință proprietate personală ori cărora nu li s-a acordat locuință de serviciu în condițiile art.22 sau compensarea chiriei în condițiile alin. (1), în localitatea în care își desfășoară activitatea, au dreptul la decontarea cheltuielilor de transport între localitatea în care își au domiciliul sau reședința și localitatea unde se află sediul unității. În situația în care deplasarea se face cu autoturismul, aceștia beneficiază de decontarea contravalorii a 7,5 litri carburant la suta de kilometri, pentru perioada în care au lucrat efectiv.*”

Din perspectiva subiectului examinat, prezintă interes Hotărârea E-11/20 a Curții de Justiție a Uniunii Europe din 15 iulie 2021, al cărei dispozitiv prevede că „*Timpul necesar petrecut în deplasare, în afara programului normal de lucru, de către un lucrător către un loc altul decât locul său de prezență fix sau obișnuit pentru a-și exercita activitatea sau atribuțiile în acest alt loc, astfel cum impune angajatorul sau, constituie „timp de lucru” în sensul articolului 2 alineatul (1) din Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru. Este irelevant dacă deplasarea în cauză se efectuează în întregime în interiorul SEE sau către sau din țări terțe în cazul în care contractul de muncă este încheiat în temeiul legislației naționale a unui stat SEE și reglementat de aceasta. În plus, nu este necesară nicio evaluare a intensității activității desfășurate în timpul deplasării.*”

În final, ținând cont de principiul colaborării loiale, Consiliul Superior al Procurorilor manifestă deschidere și disponibilitate pentru participarea în grupuri de lucru în vederea discutării și schimbului de viziuni pentru identificarea unor soluții optime, precum și pentru redacția nemijlocită a prevederilor legale, care să reglementeze într-un mod clar și previzibil aspectele menționate în prezentul demers.

Cu respect,

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Dumitru Obadă